

Onze man in Castricum

Lots Zonneveld

HENK WIJKHUISEN

In mei van dit jaar werd het jaarlijks consulentenweekend van de Stichting Duinbehoud gehouden in Castricum. Gedurende drie dagen waren we te gast bij de beheerder van het Noordhollands Duinreservaat, het Staatsbosbeheer én bij onze man ter plaatse, Lots Zonneveld.

Lots is in 1993 consulent geworden voor Castricum en omgeving en behartigt enthousiast de belangen van het duingebied bij plaatselijke regenten en rentmeesters.

Eén van de eerste zaken die bij een kennismaking ter sprake komt is zijn naam, dus ook voor de lezer van DUIN. Laurentius was een boeren naam, Louis is voor een muzikant, dus koos moeder Zonneveld voor Lots, de naam van een lokale kandidaat-notaris.

Vader Zonneveld had bollengrond op het Vogelwater in het Noordhollands Duinreservaat. Lots moest dan als kind drie kwartier door de duinen lopen om eten te brengen bij zijn vader. Lots: "Mijn speelterrein was het duin, dus werd ik een duinman in hart en nieren". En die betrokkenheid bij de duinen betekende tevens een angst voor aantastingen en negatieve ontwikkelingen. Vandaar dat Lots weinig bedenktijd nodig had toen hem gevraagd werd om de Stichting Duinbehoud te vertegenwoordigen in zijn woonplaats.

Bollen

Bollen zouden negen jaar lang ook voor Lots het leven bepalen. Als kleine zelfstandige startte hij in 1957 een bollenbedrijf op 2 hectare op de Zanderij ten westen van het spoor. Zes dagen werken van vijf uur 's morgens tot tien uur 's avonds. En dat allemaal voor de scilla campulata, de Belgische hyacint, die nog altijd met de hand bewerkt moet worden.

Lots Zonneveld in de Zanderij, waar hij ooit bollen heeft geteeld (foto: Henk Wijkhuisen).

En op zondag de duinen in met het gezin; ma en de kinderen picknicken en vader Lots de hele dag maar slapen.

De grond van Lots was kalkrijk, een pH van zeven en een humusgehalte van drie procent weet hij zich te herinneren: "Dat kom je haast niet tegen in het duin".

Als oud-bollenboer weet hij maar al te goed hoe er werd omgegaan met bestrijdingsmiddelen en houdt zich nog altijd bezig met de actualiteit.

Lots: "De mengsels werden altijd sterker gemaakt dan nodig was, er was toch nooit controle op. Bollenboeren mogen nu eenmaal graag spuiten. Ik geloof ook absoluut niet dat het spuiten in de sierteelt gehalveerd is zoals de telers zelf beweren".

Gesticht

Van zelfstandig bollenboer naar tuinbaas van een gesticht was een forse overgang, maar een overstap waar hij nooit spijt van heeft gekregen. Ondanks zijn bollenachtergrond werd onder zijn regime de onkruidbestrijding afgeschaft. Alles wat weg moest, gebeurde met de hand of machinaal.

Als tuinbaas heeft hij de goede jaren nog meegeemaakt. Duin en Bosch was tot voor kort eigendom van het provinciaal bestuur van Noord-Holland en in die tijd was alles nog mogelijk dat wenselijk werd geacht. Lots herstelde duintjes zo oorspronkelijk mogelijk als er weer eens nieuwbouw was gepleegd. Een hand wild mengsel erop, zaad dat uit het nabij gelegen Noordhollands Duinreservaat kwam, met als resultaat overal glooiingen met onder meer teunisbloemen tussen de verspreid liggende afdelingen. Wandelpaden werden aangelegd voor de patiënten door het omliggende duinterrein. En ook deed Lots al aan bosvorming, lang voordat dit een item werd in de wereld van het duinbeheer. Dennen werden nabij de oude begraafplaats gekapt en eiken kwamen hiervoor in de plaats.

Het ziekenhuisterrein ademt een (natuur)vriendelijke atmosfeer, dat kennelijk op de medewerkers stimulerend werkt. Een verpleger houdt zich bezig met vleermuizen op het terrein, waarvan de vleermuizenkasten getuigen zijn.

Ook hangen overal mezenkasten en blijkt Duin en Bosch een kwekerij te zijn voor kool- en pimpelmezen. Lots: "We hadden per jaar ongeveer 1000 jongen, zo'n zeventig procent koolmees en dertig procent pimpelmees".

De afbraak

Maar de goede tijden van weleer zijn verdwenen. Evenals het andere provinciale gesticht, het voormalig Provinciaal Ziekenhuis te Santpoort, worden patiënten dichter bij huis gehouden en

De binnenduinzoom bij Bakkum/Castricum loopt nog ver het binnenland in en is daarmee één van de weinige ongeschonden gebieden in de voor agrarische doeleinden afgegraven binnenduinzoom (foto: Cor ten Haaf).

blijven in de lommerrijke binnenduinzoom nog slechts enkele voorzieningen over.

Het gevolg is leegstand en de nieuwe bewindvoerders in de geprivatiseerde gestichten zijn heel wat commerciëler dan de provinciale regenten van vroeger. Delen van het terrein worden afgestoten aan projectontwikkelaars, die op dergelijke toplocaties appartementen en bungalows wensen te realiseren. Santpoort krijgt een gehele woonwijk op haar terrein. En ook op het terrein van Duin en Bosch komt meer van hetzelfde. Het eerste paviljoen, Kinnehin of Vrouwen III, is reeds verkocht en wordt verbouwd tot een luxe appartementengebouw. Een lichtpuntje is dat aanvankelijk 9 hectare zou worden afgestoten, maar dit is nu beperkt tot 2 hectare grondgebied. Lots had ooit andere plannen als het paviljoen leeg kwam te staan en wilde hier een vochtige duinvallei aanleggen.

Dat er nieuwe bewoners komen, daar ligt Lots niet wakker van; wel van het feit dat vermoedelijk een ontsluitingsweg dwars door het binnenduinbos moet worden getrokken, omdat men anders over de wegen van het ziekenhuis moet rijden. Kortom, het wachten is op de aanvraag voor een aanlegvergunning, om vervolgens te doen wat van een consultant van de Stichting Duinbehoud verwacht mag worden, namelijk bezwaar aantekenen.

Overigens zal het niet bij dit ene gebouw blijven, want binnen afzienbare tijd zullen ook andere paviljoens leegkomen en vermoedelijk worden afgestoten.

Bakkum aan Zee

In een zomerse zeedamp zitten we aan de koffie in een uitspanning op een hoog duin gelegen bij Bakkum aan Zee. De badgasten stromen massaal toe. Het parkeerterrein staat al vol met honderden auto's en even zoveel fietsers gaan richting strand.

Bakkum aan Zee is nog één van de weinige strandlagen langs onze kust waar nog geen massale boulevardontwikkeling heeft plaatsgevonden. Het heeft het karakter van een typisch dagjesstrand en waar vindt men dat nog aan onze vastelandkust?

Niettemin zijn de eerste uitbreidingsplannen al ontvouwd en wil een projectontwikkelaar deze relatief rustige strandslag "meer allure" geven met een omvangrijke nieuwbouw. Er komt een hotel en natuurlijk wat winkeltjes. Kortom, meer van hetzelfde, dat sterk seizoensverlengend werkt.

Maar zover is het nog niet. De aangrenzende beheerder van de duinen, de PWN, is er niet gelukkig mee en ook in de gemeenteraad is hierover nog niet het laatste woord gevallen.

En Stichting Duinbehoud heeft het gemeentebestuur al laten weten dat we grote bezwaren hebben tegen een dergelijke ontwikkeling. De ervaring heeft ons geleerd dat een éénmaal ingezette ontwikkeling in de loop der jaren niet meer te stuiten is.

Zanderij

Ten westen van het station ligt de Zanderij, waar Lots ooit zelf als bollenboer de kost verdiende. Momenteel wordt enige strijd gevoerd over de uitbreiding van een kaasfabriek, maar die uitbreiding blijft beperkt tot een nabijgelegen weilandje, waar vroeger een woonwijk was die door de Duitsers werd afgebroken. Enkele jaren geleden werd hier twintig hectare verkocht. De provincie had dit beter kunnen aankopen om natuurontwikkeling te stimuleren. Maar echt wakker liggen van de kaasexpansie ligt Lots niet. Hij laat zijn oog vallen op het westelijk deel van de Zanderij. Dit deel ligt tegen het Noordhollands Duinreservaat aan en bestaat vooral uit bollengrond en is voor een groot deel eigendom van de NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland.

Lots heeft de stille hoop dat deze gronden nog eens vrij komen voor natuurontwikkeling. Tenslotte is het ooit duin geweest en is het helemaal geen gek voorstel om deze gronden weer enigszins in de oude luister te herstellen.

Maar of het nu om natuurbescherming gaat of om natuurontwikkeling in Castricum en omgeving. Na mijn bezoek weet ik dat het voor onze stichting een geruststellend idee is, om de duinen van Castricum aan het Lots te kunnen overlaten.